МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

В. І. Чуєнко
Характеристика стандартів та нормативно-правової бази Європейського Союзу у сфері штучного інтелекту *479*

А. Барінов
Позитивні дії як чинник інклюзивного розвитку: досвід США та перспективи для освітньої політики *483*

С. Кузьмич
Вплив нової соціальної реальності на правове тлумачення MPC conditions у міжнародному комерційному праві *485*

С. В. Резнік
Огляд та подальший вплив на ведення господарської діяльності Закону України № 4196-IX *487*

Д. Євдокимов
Перспективи законодавчого посилення державної підтримки цивільних осіб, позбавлених особистої свободи внаслідок збройної агресії *489*

Н. С. Лаврик
Адміністративно-правові аспекти діяльності органів виконавчої влади у сфері підприємництва (КАП) *491*

В. В. Котов
Правові аспекти міжнародного співробітництва в рамках Європейського Союзу: вплив на державну соціальну політику *493*

О. І. Мацак
Реформування податкової системи України в умовах внутрішніх та зовнішніх викликів з метою запобігання фінансовим злочинам *495*

О. С. Лаврик
Правові механізми захисту особи при розслідуванні злочинів проти життя та здоров'я *496*

М. П. Мельник
Правові механізми захисту права власності в Україні в умовах сучасних викликів *497*

Д. О. Кірюшин
Підвищення ефективності правосуддя та врегулювання проблемних питань у сфері нерухомості в Україні *498*

В. А. Бортник
Особливості захисту інформації про фізичну особу *499*

Я. В. Голобородько
Напрями діяльності Військової служби правопорядку та проблеми у сфері підтер дисципліни серед військовослужбовців *501*

В. О. Заросило
Проблеми вивчення антикорупційного права у вищих навчальних закладах *503*

- участі в боротьбі із ворожими диверсійно-розвідувальними групами, що діють на території України;
- організації збору, а також супроводження й охорони військово-полонених;
- забезпечення комендантської години у гарнізонах;
- охорони визначених військових об'єктів, а також військових містечок і їх населення, за необхідності сприяння евакуації його;
- відновлення та підтримання порядку і дисципліни у військових частинах;
- контролю за перевезенням вантажів та рухом транспортних засобів Збройних сил України.

Джерела

1. *Коломієць В.* Правові основи, завдання та принципи діяльності військової служби правопорядку в Збройних силах України [Текст]. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 4. С. 252–258. https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/38410
2. Конституція України від 28.06.1996 р. в рєд. від 01.01.2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/254%D0%BA/96-%D0%B2%Dl%80 (дата звернення: 02.12 2019).
3. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.2002 р. № 3099-III. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14/conv (дата звернення: 03.12 2019).
4. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/1934-12 (дата звернення: 02.12 2019).
5. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII . URL : https://zakon. rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355 (дата звернення: 04.12 2019).
6. Проєкт Закону України "Про військову поліцію". https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-viyskovu-politsiiu

В. О. ЗАРОСИЛО

д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого, Міжрегіональної Академії управління персоналом

ОКРЕМІ РИСИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СХІДНИХ ТА ЗАХІДНИХ КРАЇНАХ

В останні роки у наукових працях досить активно розглядається питання організованої злочинності. У Європі мається на увазі Західну Європу існують певні традиції організованої злочинності і також певні традиційні шляхи діяльності організованої злочинності існують у країнах Сходу.

Окремі дослідники питань організованої злочинності на сьогодні стверджують, що організована злочинність певною мірою стала подібною в багатьох країнах, проте ми можемо звернути увагу на певні відмінності.

Відмінності перш за все є у структурі організованих злочинних груп. У структурі організованої злочинності у Східних країнах відмічається чітка підпорядкованість і певною мірою "сімейність" таких злочинних груп. Вони перш за все намагаються зробити свою діяльність певною мірою респектабельною. Багато голів злочинних

кланів входять до різноманітних корпорацій та фірм і ніби працюють як добропорядні громадяни.

Чітка підпорядкованість передбачає перш за все підлеглість на різноманітних рівнях організованої злочинності у Східних країнах. Наприклад, у японських організованих злочинних банд є чіткий внутрішній кодекс, порушення якого веде до знищення порушників, навіть якщо вони не нанесли шкоди. При цьому керівники злочинних угрупувань в процесі діяльності слідкують за майновим станом рядових членів банд, надають допомогу у лікуванні, надають допомогу в разі необхідності з боку адвокатів та т. ін.

У західних країнах такого немає. Жаровська Г. П. пише, що організована злочинність у Західних країнах в переважній більшості на сьогодні є транснаціональною і рядові виконавці практично не знають лідерів організованих злочинних груп, які входять до транснаціональних корпорацій [1].

В цілому організована злочинність Східних країн певною мірою уникає швидкого розвитку та перетворення на транснаціональні форми організованої злочинності

Визначальними рисами наприклад, як у Японії, де створено найбільш характерні структури організованих злочинних груп так і у Західних країнах є: спільне скоєння злочинів; організаційна структура, близька до легальних економічних суб'єктів; націленість на отримання прибутку; використання владних структур, корупції чи насильства.

Відмінності японської чи китайської організованої злочинності від організованої злочинності у Західних країнах різноманітні. Це стосується насамперед сфер злочинної діяльності, структури організованих злочинних груп, ступеня відкритості, інтеграції у суспільство, а також національних стратегій боротьби з організованою злочинністю.

Сфери діяльності організованих злочинних груп у Східних країнах та Західних до певної міри ідентичні, оскільки основними напрямками їхньої злочинної діяльності в обох країнах є незаконний обіг наркотиків, нелегальний гральний бізнес, торгівля людьми, поширення проституції, а також здирництво грошей за захист ("дах"). По цих центральних сферах організованою злочинної діяльності різницю між Сходом і Заходом виявляються лише у обсязі та формах злочинної активності.

Наприклад, довгий час японська якудза залишалася осторонь торгівлі сильнодіючими наркотиками та вогнепальною зброєю.

Певні відмінності виявляються у нелегальному гральному бізнесі. У Японії та Китаї він базується переважно у приватних квартирах. У Західних країнах, крім ігор у підпільних казино, поширені окремі невідомі у Східних країнах види ігор, що проводиться на вулицях.

Торгівля людьми, особливо торгівля жінками, в обох країнах здійснюється в основному ідентично.

Японські і китайські поліцейські установи мають у своєму розпорядженні детальні оцінки доходів за різними сферами організованої злочинної діяльності. При цьому вони певною мірою контролюють діяльність організованих злочинних груп, чого не можна сказати про поліцейські установа Західних країн.

До характерних для Японії та Китаю видів організованої злочинної діяльності, які практично невідомі в Західних країнах, належать так зване "надання допомоги у цивільно-правових спорах" та рекет.

"Надання допомоги у цивільно-правових спорах" визначається як діяльність у цивільно-правових нішах, у яких судовий захист неможливий чи неефективний. За дорученнями громадян організовані злочинні групи домагаються виконання борж-

никами зобов'язань, особливо оплати за незабезпеченими чеками та виконання зобов'язань під час банкрутства. Вони також надають допомогу по доведенню у суді у разі недостатності доказів, виступаючи свідками. Масивний тиск чиниться при цьому не лише на боржника. Надання допомоги останніми роками супроводжувалося погрозами на адресу "підтримуваних" громадян, яких вимагали високі внески за "надання допомоги".

Другим специфічним видом злочинної діяльності у Японії є "Company Racketeering" — рекет, доходи якого становлять близько 1,55 мільярда доларів. За домовленістю з правліннями акціонерних товариств організовані злочинні групи забезпечують швидке і безпроблемне, з погляду правління, проходження загальних зборів акціонерів. Невдоволені акціонери перекрикуються, б'ються або взагалі не допускаються до зали. Іншим різновидом рекету є вимагання у правління. Представники якудзи купують невеликий пакет акцій компанії, після чого погрожують правлінню влаштувати публічний скандал у зв'язку з реальними або уявними порушеннями у проведенні загальних зборів акціонерів.

У Західних країнах крім перелічених видів злочинної діяльності, поширені також крадіжка та контрабанда автомобілів, торгівля зброєю, а також з'явилася останнім часом торгівля радіоактивними матеріалами.

За даними дохід від крадіжки та контрабанди автомобілів становив не менше 720 мільйонів доларів. Автомобілі або викрадали або бралися в оренду і присвоювалися, після чого переправлялися через кордон, зазвичай в країни Центральної та Східної Європи. Збитки від злочинності, пов'язаної з об'єднанням Німеччини склали близько 50 мільярдів доларів.

Методи використання насильства та залякування свідків, аж до вбивства, аналогічні як у Східних так і у Західних країнах.

Стосовно структури організованих злочинних груп встановлено, що у Східних країнах вони відрізняються більшою ясністю і жорсткою ієрархією злочинних зв'язків проти Західних країн.

Окремі злочинні організації у Східних країнах мають сувору ієрархічну побудову з багатьма рівнями керівництва та нагадують сімейний союз. При цьому наприклад, японська якудза, з урахуванням японських традицій, охоче використовує поняття, характерні для традиційного японського сімейного союзу та розподілу соціальних ролей усередині нього, такі як "родина", "роль батька", "роль дітей". Прийом нових членів у сімейний союз відбувається за традиційними синтоїстськими обрядами і зміцнює зв'язок членів банди, особливо відносин між "батьком" та "дітьми", тобто керівником банди та новим членом. При цьому існує строга система наказів і слухняності, якою відомі драконівські заходи покарання, такі як відрубування пальця. Більшість членів банд — японці з непривілейованих верств населення.

Західні організовані злочинні групи не відрізняються такою суворою визначеністю та структурою. Кількість організованих злочинних груп у Західних країнах значно вища, ніж у Східних і вони часто конкурують одна з іншою.

Проте на сьогодні спостерігається певною мірою об'єднання Східних організованих злочинних груп та Західних. Це відбувається тому, що в більшості Східних країн певною мірою стираються відповідні риси, які їх відрізняли від Західних [2].

Джерела

1. *Жаровська Г. П.* Транснаціональна злочинність: джерела, ознаки, структура взаємозв'язків. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство*. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т, 2013. Вип. 660. С. 111–118.

2. *Джужа О. М., Василевич В. В., Кулакова Н. В.* та ін. Організована злочинність в Україні та країнах Європи: посібник / за заг. ред. проф. О. М. Джужі. Київ: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. 138 с.

А. П. ГРИНЧУК

здобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ХРЕСТОВІ ПОХОДИ, ЯК ПРИЧИНИ БІЛЬШ ШВИДКОГО РОЗВИТКУ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ В ЄВРОПІ

У Європі першими оцінювачами середньовіччя вважають писарів та скарбників, які записували кількість і вартість майна і брали участь у оцінці захоплених під час війни трофеїв. Крім того вони мали право оцінювати майно, яке було вилучене в недобросовісних платників податків.

У Середньовіччі питання оцінювання майна отримало нові поштовхи. В переважній більшості оцінкою майна займалися монахи та служники церкви, які оцінювали майна при стягуванні церковного податку, а також при оцінці завданою війною шкоди та оцінці майна яке продавалося.

Певний поштовх у сфері оцінювання майна дала монетна фінансова система. Фахівці, які приблизно оцінювали ті чи інші речі, особливо це стосувалося дорогоцінних виробів та предметів мистецтва після введення монетної системи вже могли чітко встановлювати ціни на подібні предмети, що певною мірою спростило процес оцінювання.

Одним із важливих факторів, що вплинули на розвиток оціночної діяльності у ранній період, стали хрестові походи [1]. Масове пограбування завойованих територій під час цих походів територій викликало приплив товарів та цінностей у Європу.

Необхідно відзначити, що організатором Хрестових походів виступила католицька Церква. Проте якщо перші Хрестові походи були певною мірою стихійними, то в подальшому виникає досить специфічна форма організації духовно-лицарські ордени. Найбільш відомими і ключовими, як з точки зору власної нормотворчості, так і організованості були Орден Госпітальєрів та Орден Тамплієрів [2].

Духовно-лицарські ордени певною мірою відіграли ключову роль у хрестоносному русі у XI–XIII століттях Крім того вони досить вагомо вплинули на політичне та соціально-економічну ситуацію у середньовічній Європи. Перш за все вони вплинули на церковні та канонічні норми. У зазначених орденах було розроблено власні правові норми, устави, статути, які не тільки формулювали правову систему католицької Церкви, адміністративне й впливали на політичне та економічне життя держав учасниць хрестових походів.

Наприклад, члени ордена хрестоносців, почали вести грошові операції на завойованих територіях та скупку земель. Завдяки умілим операціям вони поступово поширили свій фінансовий вплив на весь християнський світ. Досить велику роль всі